До

Членовете на Научното жури, сформирано със заповед № РД-09-44/01.04.2026 г. на директора на Института за държавата и правото/ИДП/ при Българска академия на науките/БАН/ за защита на дисертационния труд на Ивалина Светли Маринова - задочен докторант към ИДП, секция „Публичноправни науки“

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Надежда Христова Христова

Юридически факултет на Университета за национално и световно стопанство

Относно: представения за обсъждане дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма “Административно право и административен процес” в УНСС .

Основание за представяне на рецензия: участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд, съгласно заповед № РД-09-44/01.04.2026 г. на директора на ИДП при БАН

Автор на дисертационния труд: Ивалина Светли Маринова

Тема на дисертационния труд: "Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация".

Уважаеми колеги,

1. **Информация за дисертанта:**

Дисертантът се е обучавал по докторска програма в секция „Публичноправни науки“ при ИДП на БАН по научна специалност “Административно право и административен процес” съгласно Заповед № РД – 09-21/29.01.2021 **г** на Д-р Петър Бончовски, заместващ директора на ИДП. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2021г. – 2026 г.

Докторантът - Ивалина Светли Маринова

е представила комплект материали на електронен и хартиен носител, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАРБ, видно от които тя е изпълнила нормативните изисквания.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд:

В структурно отношение дисертационният труд се състои от: въведение, четири глави, заключение, библиография от 91 заглавия (60 на кирилица и 31 на латиница), 12 таблици и 8 фигури. Общият обем на изследването е 184 страници. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита на заседание на секцията по „Публичноправни науки“ при ИДП при БАН, проведено на 17 март 2026г.

Представеният от Ивалина Светли Маринова дисертационен труд е посветен на значима, както за теорията, така и за практиката, проблематика – Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация. Изследването на поставените в дисертационния труд въпроси е предизвикателство за всеки изследовател, тъй като достъпът до обществена информация е право, чието реализиране гарантира прозрачното осъществяване на държавното управление и дава обективна преценка на субектите за взетите управленски решения. Правото на достъп до обществена информация е основна ценност в демократичното общество. Следва да се подчертае, че във връзка с разглежданите в дисертационния труд въпроси, целите, задачите, обектът и предметът са целесъобразно и сполучливо формулирани от докторанта в дисертационния труд.

По мое мнение представеното изследване има значението и необходимите качества на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. В структурно и съдържателно отношение, представеният дисертационен труд е много добър показател за творческа активност и за целенасочени изследователски способности на докторанта. Това е задълбочен и аналитичен труд, отличаващ се с актуалност и практическа насоченост.

3. Познаване на проблематиката на дисертационния труд:

От съдържанието на дисертационния труд може да се направи категоричен извод, че докторантът много добре познава състоянието на разглежданата проблематика. Показателно за това е:

- цялостното изпълнение на поставените от докторанта в дисертационния труд задачи и постигане на поставените цели;
- задълбоченото изследване на правната доктрина и съдебна практика, и последвалите авторови анализи, изводи и аргументи, което е с приносно

значение както за доктрината, така и за практиката на съответните органи с правомощия в областта на достъпа до обществена информация;
- направените в дисертационния труд логични и обосновани предложения за усъвършенстване на институционалната рамка на достъпа до обществена информация;
- направените авторови анализи и дефиниции на ключови понятия в областта на достъпа до обществена информация;

Показателно за познаване на изследваната в дисертационния труд проблематика са направените във връзка с темата на дисертационния труд публикации на Ивалина Маринова и участието й в научни форуми по въпросите на достъпа до обществена информация.

В представения дисертационен труд "Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация" са използвани следните методи: Теоретичен анализ и синтез; Индуктивен и дедуктивен метод; Ретроспективен и сравнително - правен метод; Правно прогнозиране и институционален метод; Сравнително-правен метод; Историческия метод и др.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси:

Изложението в дисертационния труд оценявам като целенасочено и съдържателно. То се съпровожда с отделни сравнения и разграничения, обосноваване на изводи и предложения. Научните и научно-приложните приноси на представения дисертационния труд са съществени и полезни за правната доктрина и практика на съответните държавни органи. Могат да бъдат изтъкнати някои конкретни научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд:

1/ Полезен за доктрината и практиката е анализът на институционалната рамка на правото на достъп до обществена информация. Разгледани са Конвенцията на Съвета на Европа за достъп до официални документи (Конвенцията от Тромсьо), която е първият международен правно обвързващ инструмент, който признава правото на всеки на достъп до официални документи, държани от публичните власти, и Законът за достъп до обществена информация. В контекста на достъпа до обществена информация са разгледани и анализирани още: Хартата на основните права на Европейския съюз (2012/C 326/02); Всеобщата декларация за правата на човека; Международния пакт за гражданските и политическите права; Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи; Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета; Директива (ЕС) 2019/1024 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно отворените

данни и повторното използване на информацията от обществения сектор. С приносно значение е и анализът на конституционната уредба на правото на достъп до информация.

2/С приносно значение е изследването и анализът на „правото на достъп до обществена информация“. Според автора правото на достъп до информация е основно право, което се явява част от свободата на изразяване и разпространяване на мнение и информация. То, отново според автора, е и правото на гражданите да участват в управлението като държавата съответно дължи на гражданите въздържане от действия, които биха могли да препятстват това фундаментално човешко право.

3/ С приносно значение е очертаването на субектите, титуляри на правото на достъп до обществена информация - гражданите на Р България, чужденците и юридическите лица.

4/ С приносно значение е очертаването на субектите, задължени да предоставят достъп до обществена информация – държавни органи, органи на местното самоуправление, публичноправни субекти, както физически и юридически лица само относно извършвана от тях дейност, финансирана със средства от консолидирания държавен бюджет и средства от фондове на Европейския съюз или предоставени от Европейския съюз по проекти и програми.

5/ С приносно значение е авторовият извод, че достъпът до информация не представлява самоцел, а е средство за осъществяване на ефективен обществен контрол, информирано гражданско участие и устойчиво противодействие на корупцията, като в условията на дигитализация и електронно управление значението му продължава да нараства.

6/ С подчертано приносно значение е анализът на „медийната грамотност“ и на достъпа до обществена информация за средствата за масова информация, с последвалия извод, че „всяка информация, която не е от кръга на тази по член 18 , т. 1- 5 от Закона за достъп до обществена информация, не би могла да бъде получена“. С приносно значение е и авторовият извод, че „достъпът до обществена информация за средствата за масова информация е ключов елемент от гарантирането на свободата на словото и правото на информираност, като същевременно е инструмент за прозрачност и обществен контрол върху дейността на медиите“.

7/ Авторът прави безспорно полезен анализ на връзките между правото на достъп до информация и правото на неприкосновеност на личния живот и обработката на лични данни. В тази връзка авторът разглежда и правния режим на личните данни, което е допълнителен принос на представеният ми за рецензиране труд.

8/ С приносно значение е анализът на понятията „търговска тайна“ и „надделяващ обществен интерес", във връзка с правото на достъп до обществена информация.

9/ С приносно значение са разгледаните правни режими на достъп до информация за околната среда и на достъп до информация в сферата на здравеопазването при възникналата пандемия COVID-19.

10/ С приносно значение е анализът на съдебната практика по въпросите за достъп до обществена информация.

11/ Във връзка с анализът на европейското законодателство, източник на достъпа до обществена информация, с приносно значение е анализът на т. н. „Големи данни“, които представляват събрани и анализирани обемни данни от сателити и наблюдателни станции за оценка на климатичните и екологичните промени.

12/ С приносно значение е разглеждането на правото на достъп до информация като средство за борба с корупционните практики. В тази връзка е и авторовият извод, че законите за достъп до информация значително засилват ролята на гражданското общество в борбата с корупцията. Твърдението на автора е, че Законът за достъп до обществена информация е един антикорупционен закон

13/ Със подчертано значение за практиката е предложението, което авторът прави, за въвеждане на обучение на служителите, които обработват заявленията за достъп до обществена информация. Той се позовава на практиката в САЩ, където служителите, ангажирани в процесите по предоставяне на обществена информация, преминават през специално обучение през първата година от назначаването им.

14/ С приносно значение, във връзка с достъпа до обществена информация, е и анализът за законопроектът за изменение и допълнение на ЗАНН и по специално на предложената нова разпоредба, съгласно която Министерство на правосъдието води електронен регистър на административнонаказателната дейност.

15/ С приносно значение са и представените в труда резултати от емпирично изследване относно достъпа до информация.

В заключение считам, че представената от докторанта Ивалина Светли Маринова дисертация отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, относно обема, структурата и наличието на научни и научно-приложни приноси. Изложението в дисертацията свидетелства, че докторантът притежава задълбочени теоретични познания по съответната проблематика и умение да провежда самостоятелни научни изследвания.

5. Оценка на публикациите по дисертацията:

Докторантът е представил три научни публикации:

1. Маринова, Ив. Анализ на съдебната практика на административните съдилища по запитвания по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) относно пандемията. Медицинско право и здравеопазване, 2022, №1, с. 43-66.

2. Marinova, Iv. Freedom of information laws and open government data as anti-corruption measures.International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy, 2023, №2(2), p. 1-7. ISSN: 2720-684X.

3. Маринова, Ив. Проучване нивото на удовлетвореност на гражданите относно достъпа до обществена информация, Общество и право, 2025, № 9, с. 43-53

В представените публикации е изследвана актуална проблематика, относима към темата на дисертационния труд. Лична заслуга на докторанта са научните и научно-приложните приноси на дисертацията и на представените научни публикации. Докторантът коректно се е позовавал на доктриналните източници.

6. Автореферат

В автореферата ясно и точно са посочени, целта, обектът, предметът и задачите на изследването. Той е разработен на добро ниво и цялостно отразява съдържанието на дисертационния труд и постигнатите резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Поради актуалността на изследваната проблематика, препоръчвам на Ивалина Светли Маринова да продължи публикационната си дейност в областта на достъпа до обществена информация и ако прецени да публикува дисертационния труд като монография.

8. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното по-горе:

1. Заявявам, че дисертационният труд "Материалноправни и процесуалноправни аспекти на Закона за достъп до обществена информация" съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ и чл. 27, ал. 1 и 2 от ППЗРАСРБ. Същевременно този дисертационен труд показва, че Ивалина Маринова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Административно право и административен процес“ като демонстрира

качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Докторантът отговаря и на изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗРАСРБ и чл. 24 – чл. 26 от ППЗРАСРБ.

2. Във връзка с гореизложеното, на основание чл. 10, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 32, ал. 1 от ППЗРАСРБ, давам своята **положителна оценка** на проведеното от Ивалина Светли Маринова научно изследване.

3. Предлагам на уважаемото научно жури, **да присъди** образователната и научна степен „доктор" на Ивалина Светли Маринова в област на висше образование 3. "Социални, стопански и правни науки", професионално направление 3.6. "Право", научна специалност "Административно право и административен процес".

София, 15.04.2026 г. Изготвил рецензията:

(проф. д-р Надежда Христова)

To
The Members of the Scientific Jury, appointed by Order No. RD-09-44/01.04.2026 of the Director of the Institute for the State and the Law (ISL) at the Bulgarian Academy of Sciences (BAS), for the defense of the doctoral dissertation of Ivalina Svetli Marinova – part-time doctoral candidate at ISL, Section "Public Law Sciences"

REVIEW

by Prof. Dr. Nadezhda Hristova Hristova
Faculty of Law, University of National and World Economy

Subject: Dissertation submitted for discussion for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. "Social, Economic and Legal Sciences", professional field 3.6. "Law", scientific specialty/doctoral program "Administrative Law and Administrative Procedure" at UNWE.

Grounds for submitting the review: Participation as a member of the scientific jury for the defense of a doctoral dissertation, pursuant to Order No. RD-09-44/01.04.2026 of the Director of ISL at BAS.

Author of the dissertation: Ivalina Svetli Marinova

Title of the dissertation:
"Substantive and Procedural Legal Aspects of the Access to Public Information Act"

Dear Colleagues,

1. **Information about the doctoral candidate:**

The doctoral candidate has been enrolled in a doctoral program at the "Public Law Sciences" section at ISL, BAS, in the scientific specialty "Administrative Law and Administrative Procedure", pursuant to Order No. RD-09-21/29.01.2021 of Dr. Petar Bonchovski, Acting Director of ISL. The training was conducted in a part-time form during the period 2021–2026.

The doctoral candidate, Ivalina Svetli Marinova, has submitted a complete set of materials in electronic and hard copy, in accordance with the requirements of the Academic Staff Development Act in the Republic of Bulgaria (ASDARB) and its implementing regulations, which demonstrate that she has fulfilled all statutory requirements.

2. **General characteristics of the dissertation:**

Structurally, the dissertation consists of: an introduction, four chapters, a conclusion, a bibliography of 91 sources (60 in Cyrillic and 31 in Latin), 12 tables, and 8 figures. The total volume of the study is 184 pages. The dissertation was

discussed and approved for defense at a meeting of the "Public Law Sciences" section at ISL, BAS, held on March 17, 2026.

The dissertation presented by Ivalina Svetli Marinova addresses a significant issue for both theory and practice – the substantive and procedural legal aspects of the Access to Public Information Act. The study of the issues raised in the dissertation is a challenge for any researcher, as access to public information is a right whose exercise guarantees transparency in public governance and enables objective assessment of governmental decisions. The right of access to public information is a fundamental value in a democratic society.

It should be emphasized that the goals, tasks, object, and subject of the study are appropriately and successfully formulated by the doctoral candidate.

In my opinion, the presented research possesses the qualities and significance required of a doctoral dissertation for awarding the degree "Doctor." Structurally and substantively, it demonstrates strong creative activity and focused research capabilities. It is a thorough and analytical work, distinguished by its relevance and practical orientation.

3. Familiarity with the subject matter:

From the content of the dissertation, it can be unequivocally concluded that the doctoral candidate has an excellent command of the subject matter. This is evidenced by:

- the comprehensive fulfillment of the objectives and tasks set in the dissertation;
- the in-depth analysis of legal doctrine and case law, followed by the author's own analyses, conclusions, and arguments, contributing to both doctrine and practice;
- the logical and well-founded proposals for improving the institutional framework of access to public information;
- the author's analyses and definitions of key concepts in the field.

Further evidence of the candidate's expertise is her publications and participation in scientific forums related to access to public information.

The dissertation employs the following methods: theoretical analysis and synthesis; inductive and deductive methods; retrospective and comparative legal methods; legal forecasting and institutional method; historical method, among others.

4. Assessment of scientific and applied contributions:

The dissertation is purposeful and substantive, supported by comparisons, distinctions, and well-argued conclusions and proposals. Its scientific and applied contributions are significant and useful for both legal doctrine and practice.

Among the main contributions are:

1. Analysis of the institutional framework of the right of access to public information, including key international and European instruments (e.g. Tromsø Convention, EU Charter, ECHR, relevant directives).
2. Conceptualization of access to information as a fundamental right linked to freedom of expression and civic participation.
3. Identification of the subjects entitled to access (citizens, foreigners, legal entities).
4. Identification of obliged entities (state bodies, local authorities, public entities, etc.).
5. Conclusion that access to information is a tool for public control, civic participation, and anti-corruption.
6. Analysis of media literacy and access to information for media.
7. Examination of the relationship between access to information and personal data protection.
8. Analysis of "trade secret" and "overriding public interest."
9. Study of access regimes in environmental and healthcare contexts (including COVID-19).
10. Analysis of judicial practice.
11. Examination of "Big Data" in EU law context.
12. Consideration of access to information as an anti-corruption tool.
13. Proposal for specialized training of officials handling information requests.
14. Analysis related to amendments to the Administrative Violations and Sanctions Act.
15. Presentation of empirical research results.

5. Assessment of publications:

The doctoral candidate has presented three scientific publications, all relevant to the dissertation topic. The contributions are her personal achievement, and sources are cited correctly.

6. Abstract:

The abstract clearly presents the objectives, subject, object, and tasks of the research. It reflects the dissertation accurately and at a high level.

7. Critical remarks and recommendations:

Given the relevance of the topic, I recommend that Ivalina Marinova continue her publication activity in this field and consider publishing the dissertation as a monograph.

8. Conclusion:

Based on the above:

1. I state that the dissertation contains original scientific and applied contributions and meets the legal requirements of ASDARB and its regulations. It demonstrates that the candidate possesses in-depth theoretical knowledge and the ability to conduct independent research.
2. I give a positive evaluation of the research conducted by Ivalina Svetli Marinova.
3. I propose that the esteemed scientific jury award the degree “Doctor” to Ivalina Svetli Marinova in the field of 3. “Social, Economic and Legal Sciences”, professional field 3.6. “Law”, specialty “Administrative Law and Administrative Procedure”.

Sofia, **15.04.2026**

Prepared by:

(Prof. Dr. Nadezhda Hristova)